

Nr 21

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av motion beträffande beskattningen av totalisatorvinster.

(1:a avd.)

Yrkande

I motionen II: 822 av herrar *Werner* och *Fridolfsson* i Stockholm har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om översyn av lotteriförordningen i vad avser beskattningen av vinst på totalisator vid hästtävlingar.

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt 1 § lotteriförordningen (SFS 1939:207) får lotteri om penningar eller penningars värde ej utan tillstånd av Kungl. Maj:t anordnas för allmänheten i andra fall eller i annan ordning än som stadgas i förordningen. Som lotteri anses varje företag, däri efter lottning, gissning, vadhållning eller jämförlig av slumpen helt eller delvis beroende anordning kan av en eller flera deltagare erhållas vinst till högre värde än det som erhålles av envar deltagare.

I förordningen om särskild skatt å vissa lotterivinster (SFS 1928:376) stadgas bl. a. att skatt som där avses icke skall utgå på vinst vid vadhållning medelst totalisator vid hästtävlingar.

I fråga om totalisatorvadhållning vid hästtävlingar gäller de särskilda bestämmelser som lantbruksstyrelsen med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande meddelat i ett särskilt vadhållningsreglemente (SFS 1965:932). Reglementet innehåller detaljerade regler för de olika formerna för vadhållning. I fråga om vinstberäkningen gäller som huvudregel att totalsumman av de för en löpning gjorda insatserna, minskad med av Kungl. Maj:t fastställt avdrag, utgör insatsernas nettosumma och fördelas i hela kronor mellan vinnande vadhållare. De vid beräkningen eventuellt uppstående bråkdelen tillfaller anordnaren.

Anledningen till att totalisatorvinsterna undantagits från lotterivinstbeskattningen är att Kungl. Maj:t i samband med medgivande av tillstånd till totalisatorverksamheten utfärdat föreskrifter rörande dispositionen av inflytande totalisatormedel, innebärande att viss del skall inlevereras till statsverket. Den statliga andelen har växlat och är varierande för de olika spelformerna. Även vissa skillnader mellan travtävlingar och galopptävlingar förekommer. Från och med den 1 juli 1960 genomfördes med riksdagens godkännande (BeU 1960:60) en väsentlig höjning av vinstavdraget innebärande bl. a. att avdraget för V-5-spel höjdes med 15 procentenheter

vid galopptävlingar och med 10 procentenheter vid travtävlingar till 35 procent. För vinnare- och platsspelet utgör vinstavdraget 20 procent och för kombinerat spel 30 procent.

Förslaget om höjning tillstyrktes av den då pågående totalisatorutredningen. Utredningens betänkande Totalisatorverksamheten (SOU 1961:1) föranledde ändrade bestämmelser gällande fr. o. m. den 1 maj 1961. Till grund för dessa regler torde närmast ligga ett särskilt yttrande av experten i utredningen, herr Ytterborn, vilken motsatte sig den kraftiga skärpning av progressionen till statens förmån som utredningen föreslog. De skiljaktiga meningarna avsåg inte vinstavdragets storlek utan hur stor del därav som de anordnande sällskapen skulle få disponera för verksamheten.

Den skärpta beskattningen av V-5-spelet medförde en väsentligt minskad omsättning för denna spelform, vilket framgår av följande uppställning, där beloppen avser miljoner kronor.

	Trav omsättning	därav V-5	Galopp omsättning	därav V-5
1960.....	299,6	103,6	27,2	8,9
1961.....	313,8	65,3	27,0	6,7
1962.....	357,6	70,0	32,3	7,2
1963.....	414,6	79,8	35,2	8,5
1964.....	449,8	85,2	38,5	9,2
1965.....	489,5	94,5	40,8	8,9
1966.....	523,2	103,6	37,8	8,4
1967.....	598,9	121,9	38,6	9,4
1968.....	642,8	131,9	41,1	10,3

Totalisatormedel beräknas i finansplanen inflyta med 105 miljoner kronor under budgetåret 1969/70.

Totalisatorspel bedrivs vid 3 galopp- och 32 travbanor. I fråga om V-5-spelet kan nämnas att den helt övervägande delen av spelet äger rum i anslutning till tävlingarna och att således inbetalningarna till ombud utanför totalisatorn utgör en förhållandevis ringa del av omsättningen.

Fr. o. m. den 1 februari 1969 gäller att statens andel av det belopp, vilket skall innehållas av de insatser som görs för deltagande i vadhållning med totalisator vid offentliga *galopptävlingar* (vinstavdraget), skall t. v. utgå i enlighet med följande uppställning.

1. Totalomsättning	2. Statens andel Grundbelopp	Tillägg för varje fullt 100-tal kronor som faller mellan de i kol. 1 angivna beloppen kronor
kronor	kronor	
0— 49 999	—	1
50 000—199 999	500	2
200 000—299 999	3 500	4
300 000—399 999	7 500	6
400 000—599 999	13 500	10
600 000—799 999	33 500	12
800 000 och däröver	57 500	14

Statens andel av vinstavdraget skall dessutom utgå vid V-5-spel med femton procent av den del av den totala omsättningen som belöper på V-5-spel och vid en omsättning på kombinerat spel av lägst 50 000 kronor med tio procent av den del av den totala omsättningen som belöper på det kombinerade spelet. Därvid erhållet belopp skall avrundas nedåt till jämnt krontal och därefter — vid kombinationsspel — minskas med 5 000 kronor. Här efter får den sålunda uträknade andelen minskas med det belopp, som — utöver de efter vinstavdragets verkställande kvarstående nettosummorna av de i de särskilda loppen gjorda insatserna — kan behövas för att vinnande spelare skall återfå hela sin insats.

För *travtävlingar* framgår statens andel av vinstavdraget av följande uppställning.

1. Totalomsättning	2. Statens andel Grundbelopp	Tillägg för varje fullt 100-tal kronor som faller mellan de i kol. 1 angivna beloppen kronor
kronor	kronor	
0—149 999	—	1
150 000—199 999	1 500	6
200 000 och däröver.....	4 500	15

Statens andel av vinstavdraget skall dessutom utgå vid V-5-spel med femton procent av den del av den totala omsättningen som belöper på V-5-spel och vid kombinerat spel med tio procent av den del av den totala omsättningen som belöper på det kombinerade spelet. Därvid erhållet belopp skall avrundas nedåt till jämnt krontal. Här efter får den sålunda uträknade andelen minskas med det belopp, som — utöver de efter vinstavdragets verkställande kvarstående nettosummorna av de i de särskilda loppen gjorda insatserna — kan behövas för att vinnande spelare skall återfå hela sin insats.

Frågans tidigare behandling

Vid behandlingen av ett likartat motionsyrkande vid *1967 års riksdag* anförde bevillningsutskottet i sitt av riksdagen godkända betänkande (BeU 1967: 21) bl. a. följande.

Vid tidigare riksdagsbehandling av frågor rörande statens andel av totalisatormedlen har ofta framhållits hästsportens betydelse för hästaveln liksom ridsportens militära och allmänna värde. Utskottet anser för sin del att det inte längre finns samma skäl att särskilt framhålla sådana argument utan att man numera i lika hög grad kan betrakta trav- och galoppensportens bevarande som önskvärt med hänsyn till att denna verksamhet uppenbarligen bereder åtskilliga människor rekreation, spänning och förströelse. Det skall i sammanhanget inte fördöljas att hästkapplöpningarnas attraktions-

kraft till inte ringa del beror på de olika formerna av totalisatorspel. Utskottet delar inte motionärernas uppfattning att intresset för hästsporten kan återställas genom en skärpt beskattning av totalisatorvinsterna. En förutsättning för all hästsport är att hästuppfödningen görs lockande genom att tillräckligt många löpningar med förhållandevis stora prissummor kan anordnas. En minskning av spelarnas och arrangörernas andel av omsättningen skulle sannolikt få samma effekt som ett förbud mot hästtävlingar. Då motionärerna inte eftersträvar hästsportens avskaffande och då följderna av deras förslag skulle bli ett betydande inkomstbortfall för staten anser utskottet sig inte kunna tillstyrka förevarande motionsyrkande.

Då frågan återkom vid 1968 års riksdag framhöll utskottet (BeU 1968: 11) att det i fråga om totalisatorspelet är väsentligt att skilja på de olika spelformerna. Den viktigaste och i fråga om omsättningen helt dominerande spelformen är det s. k. vinnare- och platsspelet, där den vanligaste insatsen torde vara 10 kronor. Vid vinnarspelet ligger genomsnittsooddset mellan 3 och 4, vilket på nyssnämnda insats innebär en vinstutdelning på 30—40 kronor och en nettovinst på 20—30 kronor, medan vinsterna på platsspelet endast uppgår till ungefär hälften av dessa belopp. Enligt bestämmelserna för lotterivinstbeskattningen skulle en vinst som inte överstiger 50 kronor vara fritagen från skatt. Med hänsyn till de skiftande oddsen torde det emellertid vara svårt att vid totalisatorspelet tillämpa ett skattefritt bottenbelopp då man därvid skulle få betydligt mera stötande gränseffekter än vid lotterierna.

De mest uppmärksammade vinsterna inom totalisatorspelet har dock inte utfallit på nyssnämnda spelformer utan på V-5-spelet, som har påtagliga likheter med tippningen. Utskottet vill erinra om att vinstavdraget för V-5-spel är 35 % av den sammanlagda insatsen, vilket gör att beskattningen i dessa fall kan — om skälig hänsyn tas till omkostnaderna — sägas i huvudsak motsvara vad som gäller för tippning och lotteri. Att avdraget inte görs från vinstbeloppet utan på hela omsättningen innan vinsten fastställts torde i praktiken sakna betydelse för nettovinstens storlek. Det förtjänar i detta sammanhang påpekas att V-5-spelet sjönk mycket kraftigt, då det nuvarande vinstavdraget infördes, och att detta spel om penningvärdeförändringen beaktas ännu inte kan sägas ha uppnått den nivå det hade dessförinnan. Det är på grund av dessa förhållanden som utskottet funnit troligt att en sådan skärpning av beskattningen som motionärerna förordar skulle leda till en kraftig reducering av totalisatorspelet, som utan tvivel är förutsättningen för hästsporten här i landet.

Uppenbart är att förbud mot vadhållning inte kan upprätthållas i praktiken och att det utbredda intresse härför som existerar skulle ta sig andra och sämre kontrollerbara vägar om totalisatorspelet genom en väsentligt skärpt beskattning mister sin attraktionskraft. I länder som tillgripit sådana åtgärder har följden blivit illegal bookmaking i betydande omfattning. Med

det anförda har utskottet inte velat göra gällande att förhållandena i samband med totalisatorspelen skulle vara så idealiska att inte reformer i vissa avseenden är tänkbara. Utskottet delar motionärernas uppfattning att hasardspel i det enskilda fallet kan få olyckliga konsekvenser, men det saknas enligt utskottets mening förutsättningar för att förhindra sådana följder genom generellt verkande beskattningsåtgärder. Utskottet avstyrker således den av motionärerna förordade åtgärden.

Motionen

Intresset för totalisatorspel har på senare år starkt ökat. Hästkapplöpningar på skilda banor i vårt land drar samman mycket folk och sätter stora summor i omlopp. V-5-spelet har avsevärt bidragit till att bredda ett spelintresse, som i många fall visat sig ha en förödande inverkan på den spelandes ekonomi med allt vad därav kan följa av familjebekymmer och andra svårigheter.

För att åstadkomma en dämpning av spelintresset och därjämte ernå en rättvis beskattning av den inkomst som spelvinster utgör föreslår vi en översyn av lotteriförordningen i här berörda avseenden.

Sedan år 1946 har vinst på totalisator vid hästtävlingar varit befriad från såväl inkomst- som särskild lotterivinstskatt. I stället tillföres staten visst belopp genom ett av arrangören innehållit s. k. vinstavdrag, varav statens andel regleras genom en varierande skala beroende på spelformen, dock understigande 15 %.

För vanliga lotterier — bortsett från premieobligationer — gäller att 30 % avgår som skatt å utfallande vinst. Det synes betänkligt att den spelande på totalisator vid hästtävlingar helt skall vara befriad från vinstbeskattning. Rimligen borde samma beskattningsnorm gälla för spelvinster och lotterivinster.

Det torde vara rimligt att en inkomst av spel inte beskattas lägre än en inkomst av arbete. Att en sidoinkomst genom arbete ofta drabbas av hård marginalbeskattning medan en sidoinkomst genom spel helt går fri ter sig även arbetsetiskt helt otillfredsställande.

Utskottet

Utskottet har vid 1967 och 1968 års riksdagar utförligt redovisat de synpunkter som föranlett utskottet att avstyrka motionsyrkanden om beskattningen av vinster vid totalisatorspel. Den beskattning som nu äger rum genom av riksdagen fastställda vinstavdrag har utskottet funnit vara en mera ändamålsenlig beskattningsform än en vinstbeskattning. Vinstavdraget in-

nebär att man från bruttoomsättningen gör ett procentuellt avdrag som avser att täcka såväl anordnarnas kostnader som statens skatteanspråk. Vinstbeskattningen däremot träffar själva vinsten, som bestämts enligt särskild plan efter avdrag för omkostnaderna.

Samma motionärer framför ånyo önskemål om vinstbeskattning av totalisatorvinster och åberopar till stöd härför att totalisatorvinsterna skulle vara obeskattade.

Motionärernas yrkande synes grunda sig på en missuppfattning av den nuvarande beskattningen av totalisatorspel, som enklast kan belysas genom följande jämförelse mellan beskattningen av lotterivinst och av totalisatorspel. Om en lott i ett lotteri utfaller med vinst på 1 000 kr. utgår skatt med 30 % av vinstsumman eller med 300 kr. Vid vinstplanens uppgörande har alla kostnader för administration, lotter och återförsäljning räknats bort från den totala vinstsumman. Om 500 000 kr. omsätts på V-5-spel vid en totalisator och 500 vinnare skall dela på omsättningen görs först ett vinstavdrag med 35 % eller 175 000 kr. Av detta belopp går ungefär 5 % till arrangören, medan staten får 30 % eller 300 kr. på varje vinnande rad. Skulle man som motionärerna tycks mena införa en vinstbeskattning i stället för det nu utgående avdraget, får i första hand förutsättas att vinstavdraget samtidigt slopas. Effekten blir då ingen ökad skatteintäkt för staten i det angivna fallet. Menar motionärerna å andra sidan att man skall ha både vinstavdrag och vinstbeskattning och således för denna spelform ha en beskattning på ca 50 % av omsättningen, torde det bli nödvändigt att införa motsvarande vinstbeskattning för övriga former av spel, alltså för lotterier, premieobligationer och tips. En sådan åtgärd skulle medföra att praktiskt taget allt spelande kommer att ske utanför den statliga kontrollen och beskattningen.

Utskottet vill också framhålla att beskattningen av totalisatorspelet på vissa punkter kan sägas drabba spelaren hårdare än vad en vinstbeskattning skulle göra på grund av att ett 20-procentigt vinstavdrag görs på all omsättning oavsett vinsternas storlek, medan enligt bestämmelserna för lotterivinstbeskattningen vinster på högst 50 kr. är skattefria. Det bör nämnas att medelvinsterna för den största delen av totalisatoromsättningen — vinnare- och platsspelet — torde ligga på 30—40 kr. Det förtjänar vidare framhållas att totalisatorspelet pågår en speldag som vanligen omfattar åtta löpningar. Det är följaktligen delvis samma pengar som är i omlopp hela tiden och som genom vinstavdragsreglerna blir beskattade upprepade gånger. Härigenom uppkommer en skenbart hög omsättning som inte utan vidare kan jämföras med tipparens eller lottköparens insats.

Mot bakgrunden härav kan utskottet inte dela motionärernas uppfattning och finner således inte skäl frångå sin tidigare intagna ståndpunkt till frågan om beskattningen av totalisatorspelet.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen II: 822.

Stockholm den 20 mars 1969

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från f ö r s t a kammaren: herr John Ericsson (s), fröken Ranmark (s),
herrar Sundin (cp), Tage Johansson (s), Gösta Jacobsson (m), Tistad (fp),
Paul Jansson (s), Arne Pettersson (s), Annerås (fp) och Karl Pettersson
(m); samt

från a n d r a kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s),
fru Nettelbrandt (fp), herrar Kristenson (s), Carlstein (s), Hammarsten
(s), fru Berglund (s), herrar Börjesson i Falköping (cp), Sundkvist (cp)
och Gustavsson i Nässjö (s).

Reservation

av herr *Tistad* (fp).